

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

8. De peccatis quæ co[n]tra Fidem admittuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cap. VIII.

De Peccatis, quæ contra Fidem admittuntur.

Primò Quæritur, quod sit primum peccati genus, quod contra Fidem committitur: **R**espondeo, esse ignorantiam rerum credendarum: nam ut paulo antè iam dixi præcepto, & lege compellimur ad articulos, & prima fidei rudimenta, & principia scienda.

Secundò Quæritur, An ignorantia rerum credendarum sit per se peccatum? Quidam opinantur non esse, sed tantum esse causam peccati: sicut, inquit, ignorantia rerum agendarum non est per se peccatum, sed solum ideo est mala, quia est causa peccati, qua in agendo peccamus. **E**odem modo, ignorantia rerum credendarum non est mala per se, sed quia causa est, ut in credendo labamur. **S**ed mihi verius videtur, quod alij senserunt asserentes ignorantiam rerum credendarum esse per se peccatum; quia est ommissio eius, quod scire debemus: omnis autem ommissio iusti ac debiti præcepti, est per se peccatum. Ex quo efficitur, ut si quis res Fidei ignoret; quas scire debet, hoc ipso peccato sese commaculet, siue postea credendo erret, siue non erret.

Tertiò Quæritur, An ignorantia credendorum sit per se peccatum, an verò ratione negligentia in rebus Fidei sciendis? Duplex est opinio, prima, communi consensu Theologorum recepta, docet solum esse peccatum ratione negligentia, quod ea ratione probatur, quia nullum est peccatum, nisi sit voluntarium; ac ignorantia credendorum, nisi sit cum negligentia coniuncta, voluntaria non est. Secunda opinio affirmat ignorantiam rerum credendarum esse per se peccatum: quod sic colligunt, quia negligentia in sciendis rebus Fidei ideo est mala, quia res Fidei scire debemus. Deinde ommissio iusti, & debiti præcepti per se est mala, & non ratione negligentia: quin potius negligentia censetur mala; quia mala est ipsa ommissio præcepti: sed ignorantia rerum credendarum, est iusti ac debiti præcepti ommissio, ergo est per se mala. **H**æc opinantium varietas nata est ex alia controversia, qua quæritur, An actus exterior, id est, alterius facultatis, quam voluntatis; quando sunt ex re obiecta mali, sint per se peccata, an verò, quia voluntarij sint, ideo sint in culpa, & vitio? de qua quæst. 1. libro tractatus cap. 12. q. 3. or 4. Porro cum multorum Theologorum opinio doceat huiusmodi actus esse malos, quia sunt voluntarij, ideo in præsentia similiter ignorantiam credendorum plerique volunt, non esse per se peccatum, sed tantum ratione negligentia, unde est voluntaria. Ego verò in eo libro tradidi, requiri quidem ad rationem culpæ voluntarium, & liberum, tanquam conditionem sine qua nulla culpa, peccatumque esset rationem, qua aliquid est per se malum; non ex voluntario, & libero sumi, sed ex ordine, & respectu rationis, nimirum, quia sit rationi dissentaneum, ut potè regulæ moris contrarium. Nec enim (Verbi Gratia) furtum in culpa, & peccato esset, si voluntario careret: At verò non quia voluntarium, ideo est malum rationis. Sed quia per se à ratione dissentit; & cum ipsa ratione pugnat; &

pro, & lege singuli teneantur? **R**espondeo: si de ijs loquamur, qui nondum sunt ad Christi fidem, & religionem cõversi, non eos præcepto compelli ad credendum, confessum atque fidem Christi si bi promulgatam audierint, non enim prudentis est statim audita credere: sed cum primum prudentia, & ratio incipit præscribere, esse credendas auctoritates res Fidei, incipiunt lege, & præcepto teneri, ita ut eas credere debeant, qui audierint: ut cum res Fidei proponuntur tanquam admodum credibiles, miraculis, testimonijs, exemplis, rationibus, signis, & coniecturis non paucis confirmatæ. Si verò loquamur de fidelibus, & pijs hominibus qui iam fidem Christi susceperunt; præceptum credendi vim habet obligandi eos, ita ut actum credendi explicitum, vel implicitum elicere debeant eo tempore, quo charitatem, quam ante peccando amiserunt, recuperare per veram cordis poenitentiam lege, & præcepto coguntur: nam actus charitatis, & poenitentia, quo peccator ad divinam gratiam redit, est coniunctus cum actu spei, quo, secundum Dei promissionem, veniam peccatorum speramus. Spes autem non est sine fide. **S**ed **Q**UÆRITUR, An fidelis, qui est gratia, & charitate Dei præditus, ita præcepto fidei teneatur, ut debeat certo aliquo tempore fidei actum eliceret? **R**espondeo, actum fidei esse nobis imperatum à Deo tanquam remedium necessarium ad iustificationem impij, tum fidelis, tum infidelis: Et proinde mandatum credendi tunc inducit obligationem, cum impius lege, & præcepto compellitur ad iustitiam adimplendam: qua obtemperata, præceptum fidei non habet amplius vim obligandi, ut remedium ad iustificationem, habet tamen ut est præceptum virtutis theologice: quia in iis facile non sit, ut ait Basilius, 2. q. 22. a. 1. dub. 2. designare tempus certum, quo obligat præceptum credendi, ut esse actus virtutis: Satis probabiliter dicitur speciale tempus, quo quis credere debet, esse quando tentationes insurgunt, quibus tentatur fides hominis; ita ut certo tempore fidei actum elicere debeamus, semper tamen eo præcepto tenemur, ne aliquid contra Fidem credamus. Et idè iuris est de præcepto spei & charitatis.

Septimò Quæritur, quando iam præcepto cõfidenti Fidem obligemur? **R**espondeo, quandoque præcepto compellimur ad excitandos alios ad Fidem; ad iuvandos eos in Fide suscipienda; ad confirmandos eos, ne à Fide deficiant: item, quandoque præcepto cogimur alios docere res Fidei, & religionis Christianæ, & Catholice: Item, quandoque debemus offensionem aliorum deuitare, ne si Fidem cælemus, nos Christianos esse negare videamur. Præterea, quandoque nobis imminet probabile periculum, ne Fidem abnegemus, præcepto compellimur ad Fidem cõfidentiam. Insuper, quandoque ita obligamur, ut religionis actum præstare nos oporteat, hoc est, debitum cultum; honorem, & venerationem vni verò Deo tribuere, eo ipso tunc præcepto cogimur Fidem saltem implicitè professeri, verbo nimirum, vel factò, vel signo: nam ipse religionis cultus quædam est Fidei implicita professio.

ideo potius voluptas furandi habetur mala, quia furtum est malum rationis. Furtum verò ideo est malum rationis, quia est obiectum, quod cum recta ratione pugnat: furtum enim per se, siue fiat, siue non fiat, est recte rationi contrarium, quãdo cum ipsa ratione comparatur: nam ratio præscribit ac præcipit non esse furandum, siue furtum esse fugiendũ. In præsentia igitur, dicimus, ignorantiam credendorum requirere voluntarium, & liberum, vt in culpa, & peccato sit, & proinde negligentiam requirere: sed nihilominus, esse per se peccatum, hoc est malum rationis, quia est omisso iusti, ac debiti præcepti, & proinde à recta ratione dissentit: quæ etiam, antequam velit res fidei ignorare: & antequam negligat rerum credendarum scientiam, à recta ratione dissentit: nam recta ratio præcipit, vt scias ea, quæ nosse debes: ne ignores, quæ te scire oportet.

Quartò Queritur, An si quis per ignorantiam voluntariam in errorem contra fidem inciderit, videlicet in hæresim, duplex peccatum admittat, nimirum hæresis, & ignorantia? **Respondeo**, si ita incidat in errorem fidei contrarium per ignorantiam voluntariam, credens tamen implicite, quicquid credit Ecclesia, paratus corrigi, nullo eum hæresis crimine maculari, quia non est, in credendo pertinax, & proinde solum in culpa est, quia res fidei quas nosse deberet, sua sponte ignorat. Si verò ita in fide labatur, vt suo errori scienter contra Ecclesiam adhaerescat, tunc sese hæresis scelere obstringit, cum sit in credendo pertinax, & proinde hæreticus est, nõ autem rerum credendarum ignarus. Nõ igitur sunt duo peccata simul, ignorantia fidei, & hæresis, sed alterum duntaxat.

Quintò Queritur, quo pacto se gerere debeat is, qui penitentium confessiones excipit, quando eos, qui ad confitendum accedunt, fidei articulos ignorare cognouerit, & an poenitentes omnes interrogare debeat, nõ fidei articulos nouerint, & an à sacramento poenitentia repellendos curabit, qui eos ignorauerint, an item ignaros, & rudes docere debeat fidei articulos? **Respondeo** in primis, eos nequaquam esse à Sacramento reijciendos: nõ vel nunquã admoniti fuerunt se ad articulos sciendos lege, & præcepto cõpelli, vel si aliquando hac de re sunt admoniti, aut commodè addiscere non potuerunt, quia doctore, & magistro caruerunt: aut quia alijs negocijs, & curis distenti, in ijs addiscendis articulis studium, & operam ponere nequiverint; vel quia eius rei fuerit penitus oblitus: & in his casibus excusantur à peccato: eò quod ignorantia probabilis, & iusta esse videatur. Item, si semel tantum, aut iterum de hoc fuerint admoniti, licet id nõ prestiterint, haud sunt tamen à Sacramento excludendi, si eos suæ negligentia poeniteat, seque exhibeat promptos, & paratos ad articulos in posterum addiscendos. Præterea, si sæpè de hac re certiores facti, eam neglexerint, tunc illorum confessio non est audienda; sed ad tempus differenda, vt interim fidei articulos perdiscant, si id commodè prestare possint. Quod si id fieri nequeat, tunc presbyter aptiori, quo potuerit modo, eos instituat, ac postea eorum confessiones excipiat. **Secundò**,

confessarius debet rogare eos, qui ad confitendum accedunt, sciant necne fidei articulos, quos probabiliter iudicauerit, aut dubitauerit ignorare prædictos articulos: quales sunt multi rusticivulgares homines, rudes, & imperiti. Nõ tamen cogitur ad rogandũ eos quos probabiliter crediderit scire; vt ferè sunt nobiles viri, aut alij bene à pueritia educati, & instituti, & ij, qui solè præceptoribus in re literaria operam dare, & ij, qui crebrè Sacerdoti sua peccata confiteri consueverunt.

Cap. IX.

De Hæresis crimine.

Primo Queritur, quid sit hæresis? **Est** error intellectus siue mentis voluntarius ex electione, & pertinacia contra aliquam sententiam fidei. Dicitur error, hoc est, assensus falsus, intellectus siue mentis, quia sicut actus fidei intellectu cõsummarur, cum sit assensus rationis verus, & certus, licet obscurus; sic etiam error fidei contrarius, intellectu siue mente completur. **Falsitas** verò, quia sicut assensus fidei oritur, & existit ex pio voluntatis affectu; ita etiam hæresis est assensus rationis contra fidem ex voluntatis electione profectus: Vnde hæresis Græcis dicta est, quasi electio, optio, secta, quæ hæreticos à Catholicis, quibus est summa in fide, & religione cõcordia, disungit, ac segregat. Quo fit, vt assensus contra fidem, si deliberatione careat, non sit hæresis, tales enim multi sunt motus rationis, qui subitò contra fidem irrepunt (ex electione, & pertinacia,) quia hæresis nõ est, nisi cum quis in fide scienter errat. Et proinde nascitur, existit, ac pendet electione voluntatis cum certa scientia, quæ in eo consistit, vt is, qui errat, sciat Ecclesiam contrarium sentire. **Pertinacia** itaq; non significat certam aliquam temporis durationem, & moram, vt quidã existimant, inter quos videtur esse Silu. hæresi, 2. quest. 2. **versic. sciendum est;** nam vno momento temporis potest quis esse simpliciter hæreticus: sed significat voluntatis electionem cum certa noticia eius, quod credit, & sentit Ecclesia. **Vltimò** dicitur, contra aliquam sententiam fidei quia error in alijs rebus non est hæresis: ergo potest quis in multis errare, qui tamen hæreticus nõ sit.

Secundò Queritur, quot & quæ requirantur, vt aliquis sit hæreticus? hoc est, quæ sint ea, quæ hæreticum constituunt? de qua questione. Anton. p. 2. tit. 12. cap. 5. Silu. Ange. & alij verba. hæresi, aut hæreticum, in principio. Canus. lib. 12. de loci Theol. cap. 8. **Respondeo**, requiri potissimò quatuor: **primò**, vt sacro baptisinate ablutus Catholicam fidem fuerit ipsius baptisimatis susceptione professus. Quo fit, vt licet impius Auerroes, & alij huius farinae homines multos contra fidem errores tradiderint, hæretici tamen minimè censentur. **Deinde**, vt quis voluntarie, & pertinaciter, & contra fidem aliquid credat: non igitur satis est, si per ignorantiam, aut si absque pertinacia erret in fide, vnde illud magni Augustini dictum refertur ex epist. 162. **Errare quidem poteris; sed hæreticum non eris.** **Tertiò**, vt aliquam fidei sententiam credat, aliquam neget, hoc est, non ex toto omnem fidei sententiam neget, is enim Apostata est, non hæreticus: quoniam à fide penitus recedit.

Quer.